

REPUBLIKA KENII

Informacja o stosunkach gospodarczych z Polską

Informacje ogólne

Powierzchnia:	582,7 tys. km ²	
Ludność:	45 mln	
Głowa państwa (prezydent):	Uhuru Kenyatta	
Premier	Uhuru Kenyatta	od 9 kwietnia 2013 r.
Minister Przemysłu, Inwestycji i Handlu	Adan Mohamed	od 15 maja 2013 r.
Minister Finansów	Henry Rotich	od 15 maja 2013 r.
Ambasador Kenii (Chargé d'Affairs) w Polsce (z siedzibą w Rzymie)	Harriet M. Nduma	od 1 lutego 2016 r.
Ambasador RP w Kenii (Charge d'affaires)	Sergiusz Wolski	-
Najbliższe wybory parlamentarne	17 października 2017 r.	

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2013	2014	2015	2016
PKB (w mld USD)	127,5	134,3	143,1	152,7
PKB na 1 mieszkańca	3 000	3 100	3 200	3 400
PKB (wzrost w %)	4,7%	5,3%	6,5%	6%
Deficyt budżetowy (% PKB)	b.d.	b.d.	6,3%	7,2%
Dług publiczny (% PKB)	b.d.	46,3%	48,6%	50,4%
Inflacja (w %)	b.d.	6,9%	6,4%	6,1%
Bezrobocie (w %)	40%	b.d.	b.d.	b.d.
Eksport towarów (w mld USD)	b.d.	6 174	5 679	6,363
Import towarów (w mld USD)	b.d.	17,1	16,2	16,34
Bezp. inwestycje zagr. w Kenii(w mld USD)	b.d.	b.d.	4,662	5,537
Inwestycje bezp. Kenii za granicą (w mld USD)	b.d.	3 902	4 762	b.d.

Źródło: MFW, CIA The World Factbook; African Economic Outlook 2016.

1. Podstawowe informacje i sytuacja gospodarcza

Kenia jest od 1964 r. republiką należącą do Wspólnoty Narodów. Na czele państwa stoi prezydent będący równocześnie szefem rządu (od 2013 r. **Uhuru Kenyatta**). Prezydent wybierany jest w głosowaniu powszechnym na 5-letnią kadencję. W Kenii obowiązuje rozdział władzy wykonawczej, ustawodawczej i sądowniczej.

W dniu **8 sierpnia 2017 roku** Kenijczycy głosowali równocześnie na sześciu szczeblach wliczając wybór prezydenta i parlamentarzystów. Komisja wyborcza ogłosiła zwycięstwo prezydenta **Uhuru Kenyatty (54,3%)**, który wygrał z **Railą Odingą (44,7%)**. Ten ostatni nieuznając wyników, złożył skargę wyborczą do Sądu Najwyższego. **Zgodnie z orzeczeniem Sądu Najwyższego, stosunkiem głosów 4:2 podjęto decyzję o unieważnieniu wyborów prezydenckich**; uznano iż nieprawidłowości miały zasadniczy wpływ na wynik wyborów, a cały proces został przeprowadzony niezgodnie z konstytucją. Zgodnie z ustawą zasadniczą ponowne wybory odbyć mają się w ciągu 60 dni od ogłoszenia decyzji sądu (**17 października 2017 roku**). Ta przełomowa decyzja Sądu Najwyższego była pierwsza tego typu w historii politycznej kontynentu.

Powierzchnia kraju: 582,7 tys.km², **ludność:** 45 mln mieszkańców, **stolica:** Nairobi, jedno z największych miast Afryki Wschodniej (ok. 3,4 mln mieszkańców).

Waluta narodowa: szyling kenijski (KES), którego oficjalny średni kurs wymiany wobec USD na dzień 25 września 2017 r. wynosił: 1 USD = 103.85 KES.

Sprawy gospodarcze należą do kompetencji Ministra Handlu. W ramach ministerstwa działa Departament Handlu Zagranicznego, którego zadaniem jest ułatwienie prawidłowego rozwoju i promocji handlu zagranicznego w celu wzmocnienia rozwoju społeczno-gospodarczego. Departament ten jest podzielony na trzy komórki: ds. współpracy ze Światową Organizacją Handlu, ds. współpracy dwustronnej oraz ds. współpracy regionalnej. W ramach ministerstwa działa również Export Processing Zones Authority, który zajmuje się bezpośrednio realizacją współpracy w zakresie handlu (poprzez wprowadzanie programów dla inwestorów, które obejmują zwolnienia podatkowe, celne lub skarbowe).

Ministerstwo działa również poprzez instytucje, takie jak: Kenya Institute of Business Training (KIBT) Business Premises Rent Tribunal (BPRT) Export Promotion Council (EPC) Kenya National Trading Corporation (KNTC) Kenya Wine Agencies Limited (KWAL) Industrial and Commercial Development Corporation (ICDC).

Kraj posiada bogate **zasoby naturalne**, w szczególności wapień, soda, sól, kamienie, fluoryt, cynk, ziemia okrzemkowa, gips, woda.

Dużą część PKB Kenii, jak na państwa afrykańskie, wytwarza **sektor usług** (ok. 54 %), jednak ok. 75 % mieszkańców utrzymuje się z **rolnictwa**. Do głównych wyrobów tego sektora należą: herbata, kawa, kukurydza, pszenica, trzcina cukrowa, warzywa i owoce, produkty mleczne, a także wołowina, wieprzowina, drób i jaja. W **przemysle** dominuje produkcja dóbr codziennego użytku (meble, odzież, tekstylia, mydło, baterie, wyroby plastikowe), a także aluminium, żelaza, ołowiu czy cementu.

Kenia jest regionalnym ośrodkiem finansowym i handlowym w Afryce Wschodniej. Od roku 2009 gospodarka Kenii się stabilizuje i pomimo problemów z inflacją, stosunkowo wysokimi cenami energii oraz suszą i spowodowanymi tym, niższymi dochodami z turystyki.

Członkostwo w organizacjach międzynarodowych:

ACP, AfDB, AU, AUC, COMESA, EAC, EADB, FAO, G-15, G-77, IAEA, IBRD, ICAO, ICRM, IDA, IFAD, IFC, IFRCS, IGAD, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO, ITSO, ITU, ITUC, MIGA, MONUSCO, NAM, OPCW, PCA, UN, UNAMID, UNCTAD, UNESCO, UNHCR, UNIDO, UNMISS, UNWTO, UPU, WCO, WHO, WIPO, WMO, WTO.

2. Polityka gospodarcza

Inwestycje rządowe w Kenii związane są z planem strategicznym – „Wizja 2030”. Nairobi chce by dzięki realizacji tej zakrojonej na szeroką skalę wizji Kenia stała się nowoczesnym uprzemysłowionym krajem. Flagowymi państwowymi inwestycjami są: rozbudowanie kolei (w tym połączeń: dla Nairobi Commuter Rail, z portem Voi i połączenia z portem Lamu), autostrada Mombasa-Thika, stworzenie nowych specjalnych stref ekonomicznych, parki maszynowe, lotniska, specjalistyczne terminale czy elektrownia geotermalna. Plan został podzielony na okresy pięcioletnie - obecnie ma miejsce drugi plan MTP II (2013-2017). Szacuje się, iż inwestycje w drugim planie pochłoną 2,89 mld USD. Pierwsza „pięciolatka” nie przyniosła wymiernych skutków ekonomicznych ale przyczyniła się pozytywnie do zmian politycznych i społecznych.

3. Ramy prawno - traktatowe współpracy gospodarczej

a) UE – Kenia

W 1976 roku podpisano pierwsze porozumienie pomiędzy Wspólnotą Europejską a Kenią, tzw. Konwencję z Lome. Obecnie współpraca jest kontynuowana w ramach umowy z Kotonu, która obowiązuje od 1 kwietnia 2003 roku. Wskazuje ona na potrzebę kompleksowego podejścia do zrównoważonego rozwoju, w tym handlu i dialogu politycznego, a także wzmocnienie współpracy z sektorem niepublicznym. Unia Europejska wspiera rząd Kenii koncentrując pomoc na dwóch sektorach: rozwoju obszarów wiejskich i transporcie. Ponadto Komisja przewiduje wsparcie budżetowe w celu wsparcia finansowania kluczowych usług publicznych.

Stosunki handlowe UE z Kenią oparte są na ramowej umowie o partnerstwie gospodarczym (Framework Economic Partnership Agreement - FEPA), która została paraflowana przez kraje członkowskie Wspólnoty Afryki Wschodniej (EAC) i Komisję Europejską w listopadzie 2007. Stanowi ona krok w kierunku zawarcia kompleksowej umowy o partnerstwie gospodarczym, której negocjacje są w toku.

Od 1.10.2014 roku kraje AKP, z wyjątkiem tych o statusie najmniej rozwiniętych (LDC), które nie podpiszą do tego czasu EPA, zobowiązane są do zapłaty wyższego cła w ramach Generalised System of Preferences (GSP). Z bloku państw EAC jedynie Kenia nie posiada już statusu LDC.

Obecnie bardzo ważne jest, aby przerwa w korzystaniu przez Kenię z preferencyjnych stawek eksportowych była jak najkrótsza. Szacuje się, że koszt eksportu do UE wzrośnie o ok. 5 mln EUR każdego miesiąca. Rozwiązaniem dla Kenii wydaje się prowadzenie dalszych negocjacji solo, na co Kenia potrzebowałaby zgody całej wspólnoty. Niemniej jednak inicjatywa i oficjalna prośba o taki tryb musi wyjść ze strony kenijskiej.

b) Polska - Kenia (formalnie obowiązujące umowy i porozumienia dwustronne)

- Umowa między Rządem PRL a Rządem Kenii o współpracy naukowej i technicznej, podpisana 20 kwietnia 1964 roku,
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Kenii o udzieleniu kredytu w ramach pomocy związanej z dnia 22.09.2015 roku – umowa ta dotyczy udzielenia Kenii kredytu w wysokości 100 mln USD na sfinansowanie projektów w dziedzinie modernizacji rolnictwa. Ponadto zapisy zawartej między stroną umowy przewidują, iż co najmniej 60% produktów i usług zakupionych z wykorzystaniem środków z kredytu będzie pochodzić bezpośrednio z Polski. W związku z realizacją umowy kenijskie Ministerstwo Rolnictwa ogłosiło w grudniu ubiegłego roku 22 przetargi dla polskich firm. Dotyczyły one przede wszystkim instalacji różnej wielkości zbiorników schładzających mleko, budowy i wyposażenia laboratoriów badających jakość masła i mleka, budowy silosów zbożowych, suszarni do zbóż.

4. Wymiana handlowa z Polską (mln USD)

	2013	2014	2015	2016	Dynamika <u>2015</u> <u>2016</u>	I-VII 2017	Dynamika <u>I-VII 2016</u> <u>I-VII 2017</u>
Eksport	38,9	53,6	78,4	49,6	63,3	34,2	114,6
Import	23,6	24,6	31,5	27,8	88,2	19,4	115,9
Obroty	62,5	78,2	109,9	77,4	70,4	53,6	115,1
Saldo	15,3	29	46,9	21,9	-	14,8	-

Od 2012 r. do 2015 r. wymiana handlowa między Polską a Kenią charakteryzowała się systematycznym wzrostem. Jednak w 2016 r., w porównaniu z rokiem 2015 r. obroty handlowe między Polską a Kenią zmniejszyły się o **22,6%** i kształtowały się na poziomie **77,4 mln USD**. W omawianym okresie eksport towarów z Polski do Kenii wyniósł **49,6 mln USD (spadek o ponad 36,7%)**, a import **27,8 mln USD (spadek niemal o 12%)**. W efekcie przyniosło to dodatnie saldo na poziomie **21,9 mln USD**.

W okresie od stycznia do lipca 2017 roku **eksport** z Polski do Kenii wyniósł **34,2 mln USD**, co oznacza, **wzrost** wartości eksportu odpowiednio o **ponad 14%** w porównaniu z analogicznym okresem roku 2016. **Import** w omawianym czasie wyniósł zaledwie **19,4 mln USD**, osiągając **większe o 15,9%** wartości. Tym samym **obroty handlowe** między Polską a Kenią w siedmiu miesiącach roku 2017 ukształtowały się na poziomie **53,6 mln USD**.

W strukturze **eksportu do Kenii w 2016 r.** największymi grupami towarowymi były:

- pszenica i meslin – 18,1 mln USD;
- odzież używana i pozostałe artykuły używane – 9,9 mln USD;
- papier workowy siarczanowy – 2,2 mln USD;
- turbiny gazowe – 1,6 mln USD;
- leki – 1,5 mln USD;
- podpaski higieniczne – 1,2 mln USD;
- pojazdy strażackie – 1,1 mln USD.

Import z Kenii zdominowany był przez jedną pozycję - produkty **pochodzenia roślinnego**. Była to przede wszystkim herbata czarna (19,8 mln USD) i zielona (1,6 mln USD), a ponadto kwiaty cięte (0,3 mln USD), owoce (jak awokado 0,3 mln USD, ananasy 0,7 mln USD), orzechy.

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

W 2005 r. weszła w życie ustawa inwestycyjna (Investment Promotion Act), której celem jest "promowanie i ułatwianie inwestycji poprzez wspieranie inwestorów w uzyskaniu pozwoleń niezbędnych do inwestowania oraz innej pomocy i zachęty".

Jednocześnie rząd powołał komisję zadaniową w celu konsultacji reformy gospodarczej w zakresie umów licencyjnych (liczba przekracza 1300), które negatywnie wpływają na operacje biznesowe. Celem jest pozostawienie jedynie takich zezwoleń, które są istotne ze względu na ochronę zdrowia, środowiska, bezpieczeństwa, itp.

Władze Kenii w celu pozyskiwania nowych inwestorów wprowadziły szereg ulg podatkowych, głównie obejmujących zwolnienia z cła i VAT od wyposażenia kapitałowego i maszyn potrzebnych do realizacji projektu inwestycyjnego. Inne ulgi przyznawane są na podstawie indywidualnych wniosków i są zatwierdzone przez Ministerstwo Finansów.

Tak, jak ma to miejsce w przypadku większości państw afrykańskich, szczególne duże zapotrzebowanie inwestycyjne dotyczy infrastruktury, która jest bardzo słabo rozwinięta, co utrudnia prowadzenie działalności gospodarczej na tamtejszym rynku. Dodatkowy problem stanowi uzyskanie dostępu do stabilnych źródeł energii, a także wysokie koszty energii.

6. Dostęp do rynku

W Afryce Wsch. szczególnie istotne dla międzynarodowego biznesu są następujące zjawiska:

- występowanie tylko częściowo rozpoznanych i pozyskanych inwestycyjnie złóż surowców,
- chłonność miejscowych rynków wewnętrznych,
- dynamiczny rozwój sektora telekomunikacji i IT,
- atrakcyjność regionu, jako celu wyjazdów turystycznych,
- stabilne prognozy wysokiego wzrostu PKB w następnych latach,
- szybki rozwój infrastruktury drogowej i miejskiej (w tym budownictwa biurowców).

Z drugiej strony przy penetracji biznesowej tych rynków należy uwzględnić nast. bariery:

- ryzyko niestabilności politycznej w niektórych krajach regionu,
- wysoki poziom korupcji, także w systemie sądowym,
- brak stabilnych regulacji prawnych i podatkowych przemysłu wydobywczego,
- niski poziom kwalifikacji miejscowej siły roboczej,
- początkowa faza rozwoju infrastruktury transportowej, przemysłowej i finansowej
- stosunkowo wysokie ceny energii.

Według *Indeksu Wolności Gospodarczej 2014* publikowanego przez The Wall Street Journal i Heritage Foundation, Kenia zajmuje **111.** miejsce pośród 178 klasyfikowanych krajów w rankingu wolnorynkowych gospodarek świata. W tej samej klasyfikacji Kenia zajmuje 17. pozycję spośród 46 krajów Afryki Subsaharyjskiej. Plasuje się zatem poniżej światowej, ale powyżej regionalnej średniej

Dostęp do rynku pracy.

O zezwolenie na pracę aplikuje przyszły pracodawca mający siedzibę w Kenii, a przyznawane jest przez Principal Immigration Office. W związku z dużym bezrobociem istnieją regulacje dotyczące pierwszeństwa zatrudniania obywateli Kenii. Z tego też względu pracodawca, który chce zatrudnić obcokrajowca powinien wykazać niemożliwość znalezienia odpowiednio wykwalifikowanej osoby na rynku wewnętrznym. Jedynie cudzoziemcy należący do jednej z 11 kategorii mogą ubiegać się o prawo do pracy. Wśród nich znajdują się osoby posiadające wysokie kwalifikacje zawodowe, osoby zatrudniane przez władze państwowe lub organizacje międzynarodowe oraz osoby, które zamierzają prowadzić działalność w sektorach rolnym, górnictwie, handlu lub przetwórstwie, po otrzymaniu odpowiednich zezwoleń i licencji i przedstawieniu odpowiedniego kapitału początkowego. Pozytywnie rozpatrywane są podania o pozwolenie na pracę dla osób, które mogą przyczynić się do wzbogacenia gospodarki Kenii.

7. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

Kenia w kolejnych wieloletnich programach polskiej współpracy rozwojowej (na lata 2012-2015 oraz 2016-2020) uznawana jest za jeden z krajów priorytetowych, a polska pomoc Kenii jest udzielana bezpośrednio, właśnie poprzez realizację projektów w ramach współpracy dwustronnej, a także pośrednio poprzez wpłaty do budżetu Unii oraz innych organizacji prowadzących działalność pomocową w Kenii (na projekcie pomocy dwustronnej w Kenii, Polska przeznaczył w 2015 roku kwotę około 530,000 EUR). Projekty rozwojowe realizowane są także przez polskich misjonarzy (system tak zwanych małych grantów) ze środków pozostających w dyspozycji Ambasady RP w Nairobi.

Kluczowym działaniem na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej z Kenią są działania rządu RP w ramach **Projektu „Go Africa”**. Uruchomiony w 2013 r. Projekt zrodził się w wyniku analiz globalnych trendów gospodarczych. Go Africa to inicjatywa rządowa, która proponuje spójną strategię

rozwoju współpracy z rynkami afrykańskimi. W projekt zaangażowane jest przede wszystkim Ministerstwo Rozwoju, Ministerstwo Spraw Zagranicznych oraz Polska Agencja Handlu i Inwestycji Zagranicznych. Celem Projektu Go Africa jest zwiększenie polskich inwestycji w Afryce oraz wymiany handlowej a także budowanie pozytywnego wizerunku Polski w krajach afrykańskich. Projekt wspiera przedsiębiorców zainteresowanych działalnością w krajach całej Afryki.

W lipcu 2016 roku, odbyła się kolejna misja gospodarcza do Kenii, której przewodniczył Pan Radosław Domagalski-Łabędzki, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju. W ramach misji, w Nairobi odbyło się forum gospodarcze zorganizowane we współpracy z lokalnymi partnerami gospodarczymi oraz szereg spotkań z udziałem przedstawicieli administracji rządowej. Zorganizowane zostały także indywidualne spotkania b2b dla polskich i kenijskich przedsiębiorców.

8. Potencjalne dziedziny współpracy

Prowadzona zgodnie z zaleceniami międzynarodowych instytucji finansowych stopniowa liberalizacja gospodarki (m.in. zniesienie licencji importowych) stwarza szanse poprawy warunków handlu i zwiększenia obrotów dla polskich przedsiębiorstw.

Potencjalne możliwości zbytu na rynku kenijskim dotyczą ciągników, maszyn rolniczych i samolotów rolniczych, sprzętu elektrycznego i energetycznego, maszyn drogowych i budowlanych, urządzeń i sprzętu medycznego, materiałów budowlanych, artykułów spożywczych, sprzętu rybackiego, wyrobów ze szkła i ceramiki.

Istnieje również możliwość współpracy w zakresie realizacji priorytetowych dla gospodarki kenijskiej projektów inwestycyjnych: infrastrukturalnych - szczególnie związanych z budową dróg, sieci energetycznej, uzdatnianiem wody itp., w przemyśle wydobywczym (głównie w górnictwie węglowym) oraz w turystyce.

9. Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Kenii

Charge d'affaires: **Sergiusz Wolski**

Adres: Kenia, Nairobi, 58 Red Hill Road off Limuru Road, 00100 Nairobi

Tel.: +254 20 712 00 21, Faks: +254 20 712 01 06

E-mail: nairobi.secretary@msz.gov.pl

Strona Internetowa: www.nairobi.msz.gov.pl

Konsulat Honorowy Rzeczypospolitej Polskiej w Mombasie

Konsul honorowy: **Skipper Jones** (języki: polski, angielski, suahili)

Adres: Kenia, Mombasa, Le Marakech Apartments, Links Road Nyali, P.O.Box 43154-80100

Tel.: +254 722 766 291

E-mail: nairobi.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Zagraniczne Biuro Handlowe PAIH

Kierownik biura - **Michael Mazurewicz**

Flamingo Towers

One Mara Road

Nairobi

tel.: +254 789 802 522

e-mail: nairobi@paih.gov.pl

www: <https://kenya.trade.gov.pl>

10. Placówka Kenii w Rzeczypospolitej Polskiej z siedzibą w Rzymie

Ambasador (Chargé d'Affairs): Harriet M. Nduma

Viale Luca Gaurico 205, I-00143 Rome

Tel.: + 39 06 808-2717-18, 06806 60 230, 0680691427

Tel. alarmowy: + 39 06 334 9662607

Fax: + 39 06 808-2707

E-mail: kenroma@rdn.it

Strona internetowa: www.embassyofkenya.it

Na podstawie danych: MR; MSZ; GUS; CIA The World Factbook; AfDB, OECD, UNDP African Economic Outlook 2016; UNDP World Investment Report;